

ELMLƏ TƏHSİLİN İNTEQRASIYASI

AMEA-nın ümumi yığıncağı və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin kollegiyasının birgə elmi sessiyası keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə AMEA prezidenti, akademik Akif Əlizadə açaraq elmi sessiyanın əsas məqsədinin Azərbaycanda elmlə təhsilin inteqrasiyası istiqamətində əldə olunmuş nailiyyətlərin və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsi olduğunu söyləyib.

"Elm və təhsil: problemlər və perspektivlər" mövzusunda məruzə ilə çıxış edən AMEA rəhbəri bildirib ki, son illər AMEA-da həyata keçirilən islahatların mühüm istiqamətlərindən birini elm və təhsilin

inteqrasiyası təşkil edir. Artıq Akademiyanın bir sıra institut və təşkilatlarında bəzi ali təhsil müəssisələrinin 20-yə yaxın baza kafedraları yaradılıb, birgə kadr hazırlığına dair əməkdaşlıq memorandumları imzalanıb.

Akademik Akif Əlizadə qeyd edib ki, elm və təhsilin inteqrasiyası sahəsində ən mühüm nailiyyət AMEA-da magistratura təhsilinin yaradılmasıdır. "SABAH" qruplarında təhsil alan tələbələrin AMEA-nın elmi müəssisələrində təcrübə keçdiklərini

xüsusi qeyd edən akademik Akif Əlizadə institutlarda təhsil şöbələrinin formalaşdırılması istiqamətində də ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

Son illər dövlətin bilavasitə dəstəyi sayəsində elmdə normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm tədbirlərin həyata keçirildiyini deyən akademik Akif Əlizadə "Elm haqqında" Qanununun Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunmasını mühüm addım kimi dəyərləndirib. Qeyd edib ki, sənəddə yeniliklərdən biri ölkə başçısının bilavasitə təşəbbüsü ilə magistr və dokto-

rantlara hərbi xidmətdən möhlət hüququnun verilməsidir. Vacib məqamlardan digərinin isə elmi fəaliyyətin akkreditasiyası ilə bağlı olduğunu deyən AMEA rəhbəri hazırda bununla bağlı müvafiq mexanizmlərin hazırlanacağını vurğulayıb.

Ölkəmizdə elm və təhsilin inteqrasiyası sahəsində mövcud problemlərin həlli üçün elm və təhsil ictimaiyyətinin sistemli, enerjili fəaliyyətinin tələb olunduğunu deyən akademik Akif Əlizadə bu istiqamətdə vəzifələrin icrası üçün səylərin birləşdirilməsinə əminliyini ifadə edib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri

Mikayıl Cəbbarov "Azərbaycanın dayanıqlı inkişafını təmin edən elm və təhsilin inteqrasiyası" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Nazir bildirib ki, ölkəmizdə elm və təhsil sahəsinə cavabdeh olan iki qurum - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyi səviyyəsində keçirilən bu günkü birgə tədbir xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Tədbirin elm və təhsilin ölkəmizin davamlı inkişafındakı rolundan, bu sahədə aparılan islahatlardan, mövcud problemlərdən və problemlərin həll yollarından danışmaq imkanı yaratdığı qeyd edən nazir aparılacaq müzakirələrin və qəbul olunacaq qərarların elm və təhsil sahəsində ölkədəxili və beynəlxalq əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsini, inteqrasiyasının təmin olunmasını təşviq edəcəyinə ümidvar olduğunu nəzərə çatdırıb.

Nazir bildirib ki, bu gün müstəqil dövlətimiz Prezident cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasəti sayəsində öz inkişafını davam etdirməkdədir: "Keçdiyimiz yola nəzər salanda görürük ki, müstəqillik illərində ölkəmizdə təhsil sistemi sürətlə inkişaf etmişdir. Bunu rəqəmlər daha yaxşı təsdiq edir. Əgər 1990-cı ildə respublikada 105 min tələbə kontingenti ilə cəmi 17 ali təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərirdisə, 2016-cı ildə ali təhsil müəssisələrinin sayı 51-ə, tələbələrin sayı isə 160 minə çatmışdır. Ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunanların sayı 2016-cı ildə 1990-cı ilə nisbətə 2 dəfəyə yaxın artmışdır. Aspiranturada, son illər isə doktoranturada təhsil alanların sayı 1990-cı ilə nisbətə 2 dəfədən çox artaraq 2875 nəfər təşkil etmişdir.

(Davamı 2-ci səhifədə)

ELMLƏ TƏHSİLİN İNTEQRASIYASI

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Hazırda ölkənin müxtəlif universitetləri və elmi təşkilatlarında 33 min insan elmi tədqiqatlarla məşğul olur ki, onlardan da 12 min nəfəri fəlsəfə doktoru, 2500 nəfəri isə elmlər doktorudur".

Sonra təhsil naziri qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan təhsili və elmi qarşısında duran əsas vəzifə təhsilin və elmi tədqiqatların keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ixtisaslı mütəxəssislərin və elmi kadrların hazırlanmasının təmin olunmasıdır. Ölkəmizin təhsil müəssisələri də məhz bu vəzifənin yerinə yetirilməsinə xidmət edərək, gənclərdə müasir düşüncə tərzinin formalaşmasına, onların tədqiqatçıya çevrilməsinə və xarici dillərin öyrənməsinə geniş imkanlar yaratmalıdırlar.

Təhsil naziri həmçinin universitetlərin nəzdində texnoparkların, startap məktəblərinin və biznes inkubatorlarının yaradılmasına başladığını, bütün bunların alimlərin elmi fəaliyyətlərinin inkişafına xidmət etdiyini deyib: "Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində cari ilin yanvarında Ukrayna və İsraildən olan tərəfdaş qurumların iştirakı ilə açılan Startap məktəbinin artıq ilk buraxılışı olmuşdur. Layihənin məqsədi Azərbaycanda startap hərəkətinə töhfə vermək, gənclərin innovativ ideyalarının biznes həllini tapmasına dəstək göstərməkdir".

Təhsil naziri "Tədqiqat universitetləri"nin yaradılmasının müasir dövrün ali təhsil müəssisələri qarşısına qoyduğu yeni tələblərlə bağlı olduğunu vurğulayıb: "Keyfiyyətli təhsil olmadan yüksək elmi yeniliklərə də nail olmaq mümkün deyil. Təhsil sistemi elmi yeniliklərə, yeni elmi kəşflərə açıq olmalıdır".

Çıxışının sonunda nazir təhsil müəssisələri, elmi təşkilatlar və biznes strukturlarının səylərini birləşdirərək ölkəmizdə elmin inkişafına öz töhfələrini verəcəyinə inandığını deyib.

Məruzələr ətrafında geniş müzakirələr aparılıb. AMEA-nın akademik-katibi, İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun direktoru, akademik Rəşad Əliyev "Elm və təhsilin inteqrasiyasında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının rolu və perspektivləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Akademik AzScienceNet elm-kompüter şəbəkəsinin elm və təhsilin inteqrasiyası prosesində mühüm vasitələrdən biri olduğunu bildirib. Akademik AzScienceNet-in göstərdiyi xidmətlər, beynəlxalq əlaqələri və perspektivləri haqqında tədbir iştirakçılarına məlumatlandırılıb. Şəbəkənin elm və təhsil müəssisələrinin e-kitabxana resurslarının inteqratoru funksiyasını yerinə yetirə biləcəyini deyən məruzəçi ölkənin təhsil müəssisələrini AzScienceNet-in xidmətlərindən istifadə etməyə çağırıb.

Akademik İnternetin tədris prosesinə müsbət və mənfi təsirləri haqqında danışdı. Qeyd edib ki, ölkəmizdə virtual distant təhsilin formalaşması üçün intellektual öyrədici onlayn resurslar, həmçinin biliklərin qiymətləndirilməsi üçün intellektual testoloji məhsullar hazırlanmalıdır. Onun sözlərinə görə, müasir dövrün çağırışları və reallıqları kontekstində pedaqoji və digər əlaqəli elmlərin qarşısında duran problemlərin araşdırılmasına multidissiplinar akademik elmi dəstəyin verilməsinə ehtiyac var.

AMEA-nın akademik-katibinin toxunduğu digər mövzu elmi biliklərin təhsilə transformasiyası haqqında olub. Akademik diqqətə çatdırıb ki,

müasir dövrdə elm və təhsilin əsas vəzifələrindən biri informasiya cəmiyyətinin qurucularını yetişdirməkdən ibarətdir, bunun üçün isə insan fəaliyyətinin bütün sahələrində onlayn mühitlər üzrə kadr potensialı formalaşdırmaq lazımdır.

Məruzəçi çıxışının sonunda ölkəmizin həm real, həm də virtual məkanda müdafiəsini təmin etmək üçün kibernetiklərin yetişdirilməsi zərurətindən bəhs edib. Bildirib ki, bu məqsədə çatmaqdan ötrü şagirdlərə və tələbələrə İnternet resurslarında, sosial şəbəkələrdə, Wikipediada və digər mənbələrdə səmərəli fəaliyyət göstərmələri üçün zəruri biliklər tədris olunmalıdır.

AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik Dilqəm Tağıyev elm və təhsilin inteqrasiyasının innovativ aspektləri mövzusunda çıxış edib. Natiq müasir dövrün xüsusiyyətləri baxımından elm və təhsilin inteqrasiyasının məqsədi, kadr hazırlığında müəllimlərin əsas vəzifələri, bu günün tələbəsi və sabahın mütəxəssisi olacaq gənclərin həyatda hansı tələblərə cavab verməsi, həmçinin elmin insan fəaliyyətinin xüsusi forması kimi innovativ inkişaf prosesində rolu, innovasiya nəzəriyyəsinin yeni konsepsiyaları, innovasiya proseslərinin investisiya problemi haqqında danışdı. Elm-təhsil-innovasiya sisteminin səmərəliliyi üçün biznesin rolunu xüsusi qeyd edən akademik bu sahədə müəyyən problemlərin mövcud olduğunu vurğulayıb. Akademik Dilqəm Tağıyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə AMEA-da yaradılan Yüksək Texnologiyalar Parkının kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı üçün potensial imkanlara malik olduğunu diqqətə çatdırıb, dünya təcrübəsindən misallar gətirən

natiq iqtisadiyyatın inkişafında kimya sahəsinin gəlirli sahələrdən biri olduğunu söyləyib, kimya elminin gələcək simasını müəyyən etməli olan perspektiv istiqamətlər və hədəflər haqqında məlumat verib.

Daha sonra Bakı Dövlət Universitetinin rektoru, akademik Abel Məhərrəmov, AMEA-nın Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin akademik-katibi, akademik Əhliman Əmiraslanov, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru, professor Ədalət Muradov, AMEA-nın Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun direktoru, akademik İradə Hüseynova, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin rektoru, professor Mustafa Babanlı çıxış edib, ölkəmizdə elmin, təhsilin inkişafı sahəsində həyata keçirilən islahatlardan, dövlət proqramlarından, görülən işlərdən və əldə olunan nailiyyətlərdən söz açıblar.

Müzakirələrdən sonra elmi sessiyanın qərarı qəbul edilib. AMEA prezidenti, akademik Akif Əlizadənin və Təhsil naziri Mikayıl Cəbbarovun məruzələrinin nəzərə alınması, elm və təhsilin inteqrasiyası üzrə birgə Fəaliyyət Planı hazırlanması qərara alınıb. Sənəddə ali təhsil müəssisələrinin elmi fəaliyyətinin təşviqi və stimullaşdırılması, təhsil-tədqiqat-innovasiya mərkəzlərinə çevrilməsi məqsədilə AMEA-nın elmi-tədqiqat müəssisələrində ali təhsil müəssisələri üçün təcrübə mərkəzlərinin təşkili, həmin mərkəzlərdə ali təhsil müəssisələri tərəfindən tədqiqatların aparılması və tələbələrə təcrübə keçməsinə şərait yaradılması, həmçinin birgə elmi tədqiqatların aparılması və elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin tədris prosesinə tətbiqi və digər məsələlər öz əksini tapıb.